

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kadınlar için güvenceli istihdam olanaklarının yaratılması, iş gücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmesi, sendikal haklar ile sağlık ve sosyal güvenlik hakkının güvence altına alınması, çocuk, engelli, yaşlı bakım hizmetlerinin kamusal, kurumsal hizmetler olarak sunumu, kadınların iş yaşamına ve toplumsal yaşama eşit biçimde katılımı için atılması gereken ilk adımlardır. Bu nedenlerle kadın yoksulluğunun temel nedenlerinin tartışılması ve kadınların tam zamanlı ve güvenceli işlerle iş gücüne katılımını sağlamak için gerekli politikaların hayata geçirilmesi amacıyla genel görüşme açılmasını talep ederiz.

Gülüstan Kılıç Koçyiğit
DEM Parti Grup Başkanvekili
Kars Milletvekili

Sezai Temelli
DEM Parti Grup Başkanvekili
Muş Milletvekili

GEREKÇE

Kadın yoksulluğun temel sebebi cinsiyet temelli ayrımcılıktır. Kadına yönelik ayrımcılığın her geçen gün artmasıyla kadın yoksulluğa da artmaktadır. Kadın yoksulluğunun ortadan kaldırılması kadınların toplum yaşamına eşit koşullarda katılmasıyla mümkündür. Bugün yaşanan bu yoksulluğun sebebi iktidarın kadın karşıtı politikaları ve buna yönelik ekonomik tercihleridir.

DİSK-AR'ın, TÜİK verilerine dayanarak yayınladığı 11 Mart 2024 tarihli İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu'na göre; geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 33,8 olmuştur. Her 10 kadından sadece 3'ü çalışma hayatında iken, geniş tanımlı kadın işsiz sayısının 4,5 milyon civarında olduğu ve 12 milyona yakın kadının, ailevi, kişisel nedenler ve ev işleri dolayısıyla çalışma hayatına katılamadığı görülmüştür. Kadınların yüzde 30,8'i kayıt dışı çalıştırılırken, 3 milyon 248 bin kadın da sosyal güvenceden yoksun bir şekilde yaşam mücadelesi vermektedir. Kadın istihdamının yüzde 73,5'i işçi; yüzde 1,8'i işveren olarak istatistiklere yansımıştır. Türkiye'de kadın işsizliği, AB ve OECD üye ülkelerinin iki katından fazla iken; Dünya Ekonomik Forumu 2023 Küresel Cinsiyet Eşitsizliği Raporu'ndaki işgücüne katılım reytinginde de Türkiye 146 ülke arasında 133. sırada yer almıştır.

Kadın işsiz sayısındaki artış, erkeklere kıyasla çok daha fazladır. Okuryazar olmayanlar dışında (okuryazar olmayan her 100 kadından 70'i tarımda çalışmaktadır) kalan tüm eğitim seviyelerinde kadın işsizliği, erkek işsizliğinden daha yüksektir. Lise ve üzeri eğitilmiş her beş kadından biri işsizken, bu oran lise ve üstü eğitilmiş erkekler için onda birdir.

Kadınların işgücüne katılmasının önündeki en büyük engeller cinsiyetçi önyargılar, ayrımcılık, erkek egemen cinsiyet rolleri, bakım ve ev içi emeğin kadınlar tarafından üstlenilmesidir. İşsizlik ile bağlantılı bir diğer sorun da kadınların işyerlerinde karşılaştıkları sorunlardır. Çalışan kadınlar iş yerlerinde, toplumun erkek egemen yapısı ve ekonomik sistemin cinsiyetçiliği nedeniyle ikincil konuma getirilmiştir. Emek piyasasında kadınlar; düşük ücretle, kayıt dışı ve sigortasız çalıştırılmakta, mobbinge maruz kalmakta, kriz döneminde ilk işten çıkarılmakla karşı karşıya gelmekte ve istihdam sıralamasında da ikincil sırada yer almaktadır. Kadın istihdamında ise cinsiyetçi rollerin belirgin olduğu görülmektedir.

Çalışan kadınlar, ev içindeki emeğinden dolayı iki kere emek harcamakta, çifte mesai yapmaktadır. Ekonomik kriz dönemlerinde aynı zamanda aile bireylerini üretim sürecine hazırlayan, evde de emek harcayan kadınlar olduğu halde, ailenin geçimini erkeğin sürdürdüğü ön kabulle ilk işten çıkartılanlar da yine kadınlar olmuştur.

Kadınların çoğu evlilikleri boyunca ücretli bir işte çalışmamaktadırlar. Boşanma durumunda da iş bulmakta güçlük çekmekte, cinsiyetçi iş bölümü sebebiyle düşük ücretli ve güvencesiz, ailelerini geçindirmelerine imkân vermeyen işlerde çalışmaktadırlar. Devlet ve işyerleri yaygın, ücretsiz ve ulaşılabilir çocuk bakım hizmeti sunmadığından, kazandıklarıyla çocuk bakımı masraflarını karşılayamamakta, bu durum da istihdama dâhil olmalarını daha da zorlaştırmaktadır.

İktidar, ailenin korunmasını her şeyin üzerinde tutarak boşanma ile erkek şiddeti arasındaki sıkı ilişkiyi görmezden geldiği gibi, boşanma sonrası kadınların eşitsiz toplumsal konumları nedeniyle yaşadığı yoksulluk sorununu da yok saymaktadır. O nedenle boşanan kadınların elinden yoksulluk nafakasını almaya çalışmak, kadınları daha da yoksullaştırmak ve şiddete mahkûm etmek anlamına gelmektedir.

Kadınların derinleşerek yaşadığı yoksulluk; güvenlikçi politikalardan ve tecrit politikalarından bağımsız ele alınamaz. Milliyetçi, cinsiyetçi, militarist politikalar sonucunda bugün binlerce kadın, evlerini, yaşam alanlarını terk etmek zorunda bırakılmıştır. Göç yollarında her türlü şiddete maruz kalan kadınlar, yoksulluğu en ağır şekilde yaşamaya devam etmektedir. Gittikleri yerlerde ayrımcı yaklaşımlara ve emek sömürüsüne maruz kalan göçmen ve mülteci kadınlar, bugün uluslararası alanda pazarlık konusu yapılmaya devam etmektedir.

Kadınlar için güvenceli istihdam olanaklarının yaratılması, iş gücü piyasalarındaki cinsiyetçi uygulamalara son verilmesi, sendikal haklar ile sağlık ve sosyal güvenlik hakkının güvence altına alınması, çocuk, engelli, yaşlı bakım hizmetlerinin kamusal, kurumsal hizmetler olarak sunumu, kadınların iş yaşamına ve toplumsal yaşama eşit biçimde katılımı için atılması gereken ilk adımlardır. Bu nedenlerle kadın yoksulluğunun temel nedenlerinin tartışılması ve kadınların tam zamanlı ve güvenceli işlerle iş gücüne katılımını sağlamak için gerekli politikaların hayata geçirilmesi elzemdir.

Kadınların bağımsız biçimde yaşamlarını sürdürebilmeleri ve kadın istihdamını artırmak, kadın yoksulluğuna karşı politikalar üretmek büyük önem taşımaktadır. Bu nedenlerle genel görüşme açılmasını talep ederiz.